

ÚČINNOST PSYCHODYNAMICKÉ SKUPINOVÉ LÉČBY V DENNÍM PSYCHOTERAPEUTICKÉM STACIONÁŘI

Denní sanatorium Horní Palata – Centrum pro psychoterapii VFN a 1. LF UK
U Nesypky 28, Praha 5, 150 00

N. Hořejš, R. Telerovský, H. Prašková, H. Forman,
M. Havelková, A. Holubová, R. Sýkora, M. Huptychová, R. Novotná, R. Pešicová, M. Saic

Úvod

Účinnost psychodynamické skupinové terapie byla v ČR zkoumána pouze Kratochvílem (2003, 2005). V denním psychoterapeutickém stacionáři (DS) Horní Palata byla zkoumána v letech 2005-2007. DS nabízí klientům 7týdenní stacionář, jehož základem je psychodynamická skupinová terapie. Každá skupina měla 5-10 účastníků. Program denního stacionáře kromě psychodynamické psychoterapie zahrnoval také arteterapii, dramaterapii, relaxaci, fyzioterapii.

Cíl

Cílem retrospektivního hodnocení bylo zjistit, nakolik dochází v průběhu psychodynamické skupinové psychoterapie v rámci denního stacionáře k symptomovým a osobnostním změnám. Dalším cílem bylo zjistit, zda se liší efektivita jednotlivých psychoterapeutů denního sanatoria.

Metody

V retrospektivní naturalistické studii jsme hodnotili změnu mezi daty před a po léčbě u 162 pacientů, léčených ve 23 skupinách (2005-2007), v dotazníku SCL-90 (Symptom Checklist-90), MMPI-2 (Minnesota Multiphasic Personality Inventory-2) a DŽS (Dotazník životní spokojenosti). Nejčastějšími diagnózami byly úzkostné poruchy, adaptační poruchy, deprese a poruchy osobnosti. K analýze získaných dat jsme použili t-testy, korelační analýzu a analýzu míry účinku.

Výsledky

Výsledky analýzy sebraných dat potvrzují, že u pacientů došlo k signifikantnímu zlepšení stavu, které se projevilo v dotaznících DŽS a SCL-90 a ve většině vybraných škál MMPI-2. Toto zlepšení je u všech testů statisticky významné.

Celkem bylo hodnoceno 162 pacientů, z toho 72% byly ženy. Průměrný věk souboru byl 33 let.

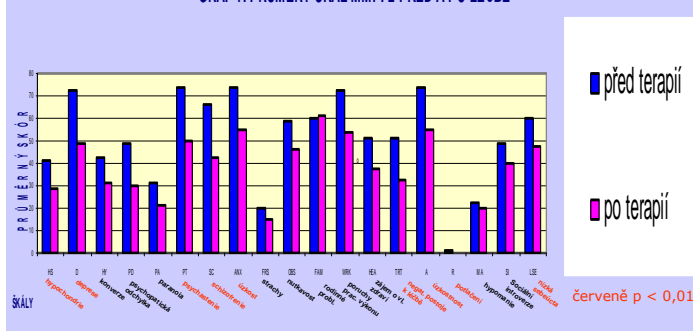
Podle **SCL-90** celkového skóru došlo ke statisticky významnému zlepšení v GSI (index závažnosti příznaků) u 45% pacientů. Míra účinku (effect size ESpre-post) byla 0,66. K plnému vymizení symptomů (klinické „úzdравě“) podle tohoto dotazníku došlo u 25,7% pacientů.

Podle **MMPI-2** došlo k statisticky významnému zlepšení ($p < 0,01$) v celkem v 10 subškálách z 19 subškál. Šlo o subškály nízká sebeúcta (LSE), hypochondrie (HS), generalizovaná úzkost (ANX), úzkostnost (A), deprese (D), psychastenie (PT), schizofrenie (SC), negativní postoje k terapii (TRT), potlačení (R). Průměrná míra účinku (ESpre-post) byla u MMPI 0,33. Ke klinické „úzdравě“ podle tohoto dotazníku došlo u 27,1% pacientů.

U **DŽS** byla průměrná míra účinku (ESpre-post) 0,31. Ke klinické „úzdравě“ došlo podle tohoto dotazníku u 45,7% pacientů.

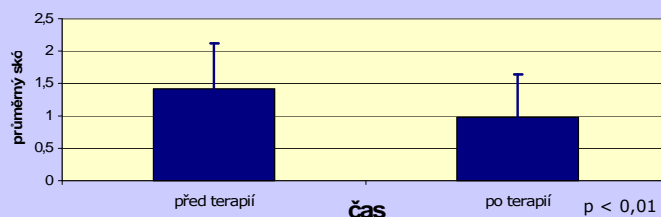
Při **hodnocení 10 terapeutů**, kteří pacienty léčili, nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi jejich efektivitou. Jeden z možných důvodů je malý počet pacientů u jednotlivých terapeutů na to, aby se statisticky odrazil ve srovnání.

GRAF 1: PRŮMĚRY ŠKÁL MMPI-2 PŘED A PO LÉČBĚ

SCL- 90:

GSI-index závažnosti příznaků

Diskuse a závěry

- Naše výsledky ukazují, že psychodynamická skupinová léčba prováděná v rámci denního psychoterapeutického stacionáře (7 týdnů) je účinnou léčbou pacientů zahrnutých do okruhu neurotických a osobnostních psychických poruch.
- Střední až vyšší účinnost (míra účinku 0,66) byla dosažena při hodnocení změny psychopatologie v SCL-90. Mírný účinek na změnu osobnostních charakteristik byl zjištěn v MMPI-2 (míra účinku 0,33). Klinická „úzdравá“ byla zachycena u 25-45,7% pacientů (v závislosti na použitém dotazníku a typu hodnocení).
- Zobecnění našich výsledků omezuje fakt, že jsme neměli kontrolní skupinu a výsledky byly hodnoceny retrospektivně.

Literatura

- Hořejš, N. (2007). Metody a výsledky výzkumu efektu psychoterapie. Nepubl. dipl. práce. FF UK, Praha.
- Kratochvíl, S. (2003). Kroměřížské výzkumy skupinové psychoterapie v letech 1974 – 2003. Česká a slovenská psychiatrie, 99, č. 2, s. 99–102.
- Kratochvíl, S. (2005). Skupinová psychoterapie v praxi. 3. doplněné vydání. Praha: Galén.